

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/33-1/2011/MP

Warszawa, 18 lipca 2011 roku

Pan
gen. insp. Andrzej Matejuk
Komendant Główny Policji

Szanowny Panie Komendancie,

w związku z niepokojącymi informacjami o przypadkach pogryzień dzieci przez psy, zwróciłem się 20 maja br. do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o podjęcie zdecydowanych działań, by zapobiec podobnym dramatom w przyszłości. W wystąpieniu zwróciłem uwagę na potrzebę doprecyzowania uregulowań prawnych dotyczących ochrony dzieci przed pogryzieniami psów, m.in. odnoszących się do obowiązków ciążących na ich właścicielach, dotyczących ras psów uznanych za agresywne oraz mieszańców tych ras. O działania w sprawie pogryzień dzieci przez psy zwróciłem się także do Kuratorów Oświaty oraz Prezesa Zarządu TVP S.A. Jednocześnie wystąpiłem z listem otwartym do rodziców i opiekunów dzieci, starając się uwrażliwić ich na ten problem.

W odpowiedzi z 22 czerwca br. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podzielił moje stanowisko, iż istnieje potrzeba rozważenia zmian regulacji prawnych poprzez szczegółowe wskazanie podstawowych obowiązków właścicieli lub posiadaczy psów. Jednocześnie Minister podkreślił rolę podnoszenia świadomości społecznej i prawnej społeczeństwa oraz znaczenie działań profilaktycznych, zmierzających do zmniejszenia liczby przypadków pogryzień przez psy. Jako przykłady tej działalności wymieniono programy realizowane przez niektóre Komendy Policji.

Mając powyższe na uwadze, w świetle art. 10a ust. 1-3 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się z prośbą do Pana Komendanta o zintensyfikowanie działań profilaktycznych w celu zminimalizowania zjawiska pogryzień dzieci przez psy. Będę wdzięczny za informację o programach realizowanych w przedmiotowym zakresie w tym roku oraz planowanych w roku 2012.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

L.dz. ENP -657/2011

Warszawa, 21 sierpnia 2011 r.

RZECZNIK PRAW DZIECKA

PAN MAREK MICHALAK

W odpowiedzi na pismo l.dz. ZEW-500/33-1/2011MP dotyczące inicjatyw realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji ukierunkowanych na zapobieganie pogryzieniom dzieci przez psy, uprzejmie informuję, że zarówno komendy wojewódzkie/Stołeczna Policji, jak i komendy powiatowe/rejonowe/miejskie Policji wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym opracowują i realizują programy prewencyjne podnoszące świadomość społeczną w zakresie praw i obowiązków właścicieli psów, a także bezpiecznych zachowań w kontakcie z nimi. Chcę jednocześnie podkreślić, iż Policja przykłada ogromną wagę do przedsięwzięć profilaktycznych w tym obszarze, tym bardziej, że głównymi adresatami przedmiotowych działań jest tak szczególnie wrażliwa grupa społeczna, jak dzieci oraz młodzież.

Poniżej przedstawiam wybrane inicjatywy, które są aktualnie realizowane w jednostkach Policji w obszarze omawianej problematyki:

1) Program pn. **"Czy pies musi gryźć?"** opracowany przez Komendę Miejską Policji w Kaliszu przy współpracy Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, który jest realizowany od trzech lat na terenie miasta Kalisza. W ramach przedsięwzięcia przedszkolaki w wieku 5 i 6 lat otrzymują kolorowaną, z którą pracują na zajęciach dotyczących bezpieczeństwa prowadzonych przez nauczycieli przedszkola. Z kolei książeczka edukacyjna pt. "Czy pies musi gryźć?" stanowi zarazem materiał dla nauczycieli i rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i jest jednocześnie częścią programu "Bezpieczne miasto - bezpieczna szkoła". Program ten ma na celu ułatwienie

nauczycielom organizowania różnych sytuacji edukacyjnych, np. zabaw, zajęć, obserwacji, ćwiczeń, które pozwolą dzieciom na unikanie, zapobieganie i możliwie sprawne pokonywanie niebezpieczeństw, jakie mogą pojawić się ze strony psa. Proponowany materiał to 12 obrazków z życia dziecka, które wiążą się z kontaktem z czworonogami.

2) Program edukacyjny **"Czy psy muszą gryźć?"** przygotowany przez Zakład Szkolenia Przewodników i Tresury Psów Centrum Szkolenia Policji z/s w Sułkowicach, który adresowany jest do dzieci, młodzieży i dorosłych. Program ten za cel stawia sobie zapobieżenie wypadkom dotkliwych pogryzień przez psy, a na terenie Mazowsza jest realizowany przez Komendę Wojewódzką Policji z siedzibą w Radomiu. W trakcie realizacji inicjatywy jej uczestnicy zapoznają się m.in. z tematyką związaną z rodzajami agresywnych zachowań psów, zagrożeń jakie mogą wystąpić ze strony omawianych czworonogów, czy też zasad postępowania w sytuacjach agresywnego zachowania się psa.

3) Program edukacyjno-interwencyjny **„Uwaga pies”** realizowany przez Komendę Powiatową Policji w Stalowej Woli na terenie całego powiatu stalowowolskiego, którego odbiorcami są zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe. W trakcie realizacji projektu policjanci przede wszystkim tłumaczą, w jaki sposób należy unikać prowokowania psa do ataku, a w razie wystąpienia takiego ataku - jak się zachować i jaką pozycję obronną przyjąć. Ponadto, udzielają rad co należy zrobić w przypadku pogryzienia przez psa oraz omawiają, jakie rasy psów uznawane są w Polsce za niebezpieczne.

4) Program edukacyjno-informacyjny **„Przyjaciół pies - bezpieczeństwo dzieci podczas kontaktów z psem”** realizowany przez Komendę Miejską Policji w Zabrzu. Działania w ramach programu skierowane są do uczniów klas I-III zabrzańskich szkół podstawowych oraz uczestników imprez plenerowych organizowanych na terenie miasta Zabrze. Poza celem ogólnym, jaki stanowi podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci podczas kontaktów z psami, autorzy programu wyznaczyli sobie cele pośrednie, do których zaliczyli m.in. uświadomienie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka w kontakcie z psem oraz sprawowania właściwego nadzoru nad psami przez ich właścicieli, uświadomienie społeczeństwu rzeczywistej przyczyny niebezpiecznych zdarzeń z udziałem psów, a także budowanie pozytywnego wizerunku Policji. Zajęcia

w ramach programu prowadzone są przez policyjnego przewodnika psów służbowych. Organizowane są także pokazy z udziałem psa policyjnego, które są najskuteczniejszą formą przekazu i cieszą się dużym powodzeniem wśród odbiorców.

5) Program prewencyjny **„Pies moim przyjacielem”** realizowany przez Komendę Powiatową Policji w Oleśnicy, którego odbiorcami są dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjalnych. Celem programu jest dokładne zapoznanie jego uczestników z zagadnieniami bezpieczeństwa w kontaktach z psami.

6) Program prewencyjny z elementami kampanii społecznej **„Stop bezmyślności”** Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku realizowany na terenie całego województwa podlaskiego we współpracy ze strażą miejską. Ogólny cel tej inicjatywy obejmuje ukazanie społeczeństwu rzeczywistych przyczyn niebezpiecznych zdarzeń z udziałem psów, a także uświadomienie ich właścicielom obowiązków wynikających z faktu posiadania czworonogów. Natomiast cele pośrednie skupiają się na zarówno na działaniach o charakterze interwencyjnym, takich jak wzmożenie działań służb w sytuacjach związanych z brakiem odpowiedzialności właścicieli psów, czy też niebezpieczeństwem ze strony psów bezpańskich, a także działaniach edukacyjnych związanych z uświadomieniem społeczeństwu kwestii związanych z odpowiedzialnością prawną właściciela za zachowanie psa, czy też prawidłowych form sprawowania opieki nad psem. Autorzy projektu realizują projekt jednocześnie na dwóch płaszczyznach. Pierwsza obejmuje działania represyjne ukierunkowane na bezwzględne egzekwowanie przestrzegania prawa w zakresie sprawowania właściwego nadzoru nad psami przez ich właścicieli, natomiast druga skupia się na działaniach profilaktycznych, takich jak prowadzenie zajęć edukacyjnych w placówkach oświatowych na terenie miasta Białegostoku, kolportaż filmu profilaktycznego dotyczącego przedmiotowego programu, rozpowszechnianie ulotek, plakatów informacyjnych, czy też uruchomienie witryny internetowej, na której zamieszcza się informacje dotyczące opieki nad psem oraz sposobów obrony przed atakiem tego zwierzęcia.

7) Program prewencyjny **„Pies moim przyjacielem – bezpieczeństwo dziecka w kontakcie z psem”** Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie realizowany cyklicznie od 2001 roku. Jego główny cel obejmuje uświadomienie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka w kontakcie z psem, ale także inne kwestie, takie jak uczulenie

dzieci na problem porzucania zwierząt i właściwej opieki nad czworonogami. Działania podejmowane w ramach inicjatywy skupiają się wokół cyklu zajęć edukacyjnych dla dzieci klas początkowych szkół podstawowych prowadzonych z udziałem policyjnego przewodnika psów służbowych. Zagadnienia dotyczące bezpiecznych postaw podczas kontaktu ze zwierzętami są prezentowane przez policjanta na praktycznych przykładach.

8) Program prewencyjny Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy **„Uwaga pies”** realizowany w szkołach oraz podczas różnego rodzaju imprez plenerowych. Cele programu obejmują między innymi edukację dzieci w zakresie bezpiecznych zachowań w kontakcie z psem, edukację właścicieli w zakresie prawidłowego wychowywania i opieki nad psem, przybliżenie społeczeństwu pracy policyjnego przewodnika psa oraz kreowanie pozytywnego wizerunku Policji. Spotkania z odbiorcami projektu prowadzone są przez przewodnika z psem służbowym oraz przedstawiciela zespołu ds. prewencji kryminalnej, nieletnich i patologii społecznych. Podczas zajęć omawiane są zagadnienia związane z zasadami zachowania się w stosunku do psa, przeprowadzany jest pokaz wyszkolenia psa policyjnego, a także organizowany jest konkurs wiedzy z pytaniami dotyczącymi psów oraz bezpieczeństwa podczas kontaktów z nimi.

9) Program prewencyjny Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach **„Zły pies - efekt błędów i zaniedbań człowieka”** prowadzony na terenie placówek oświatowych w całym województwie. Jego celem jest ograniczenie liczby pogryzień dzieci przez psy oraz uświadomienie konieczności sprawowania właściwego nadzoru nad tymi zwierzętami przez ich właścicieli. Ponadto, działania podejmowane przez świętokrzyskich policjantów mają na celu uświadomienie społeczeństwu rzeczywistych przyczyn niebezpiecznych zdarzeń z udziałem tych zwierząt. Dla celów programu opracowano specjalne plakaty, naklejki oraz ulotki, na których zamieszczono zasady postępowania z psem wraz z radami co należy zrobić, gdy dojdzie już do ataku z jego strony.

Chcę jednocześnie dodać, że elementy edukacyjne dotyczące omawianego zakresu zawierają również inne programy prewencyjne i kampanie realizowane przez jednostki organizacyjne Policji, takie jak na przykład **„Bezpieczny Przedszkolak”**

Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, „Bądź bezpieczny w domu i na drodze” Komendy Miejskiej Policji w Oświęcimiu, czy też „Bezpieczne dziecko” Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, które mają charakter długofalowy i ich realizacja będzie kontynuowana także w 2012 roku.

Wyżej wymieniona lista nie wyczerpuje wszystkich inicjatyw podejmowanych przez policjantów na terenie kraju w zakresie bezpieczeństwa w kontaktach z psami. Kolejne przykłady tego typu przedsięwzięć znajdują się w Banku Dobrych Praktyk zamieszczonym na stronie www.policja.pl, a w przypadku inicjatyw, których Policja nie jest autorem, lecz jednym z partnerów realizujących - w Banku Dobrych Praktyk „Razem Bezpieczniej” zamieszczonym na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Podsumowując pragnę również dodać, że problem nasilających się przypadków pogryzień dzieci przez psy, ze wskazaniem na potrzebę podejmowania działań profilaktycznych w tym obszarze, będzie jednym z tematów poruszonych podczas odprawy służbowej przeznaczonej dla naczelników wydziałów prewencji z komend wojewódzkich/Stołecznej Policji, która odbędzie się we wrześniu br.

nadinsp. Waldemar JARCZEWSKI